

IN MEMORIAM

Miroljub Rančić (1935 – 2002)

U Beogradu, 7. avgusta 2002. godine, umro je dr Miroljub Rančić, naučni savetnik u Centru za demografska istraživanja Instituta društvenih nauka u penziji, dugogodišnji honorarni profesor Više škole za informatiku i statistiku u Beogradu i Centru za multidisciplinarne studije Beogradskog univerziteta.

Dr Miroljub Rančić je rođen 1935. godine u Paraćinu. Po završenom gimnazijskom školovanju upisao se na Geografsku grupu Prirodno-matematičkog fakulteta u Beogradu, gde je diplomirao 1960. godine. Na istom fakultetu 1967. godine odbranio je magistarsku tezu na temu "Osnovne demografske karakteristike i strukture porodica i domaćinstava u Jugoslaviji", a 1972. godine i doktorsku disertaciju pod naslovom "Fertilitet autohtonog i migrantskog stanovništva Jugoslavije". Pomenuta teza ocenjena je kao jedinstvena studija ove vrste u demografskoj literaturi.

Radnu karijeru dr Miroljub Rančić započeo je 1961. godine u Republičkom zavodu za statistiku SR Srbije, da bi 1962. godine, na poziv dr Miloša Macure, prešao u Centar za demografska istraživanja Instituta društvenih nauka u kome je radio sve do svoga penzionisanja. Započinjanjem svog naučnog i stručnog rada u vreme postavljanja najsolidnijih temelja demografske nauke u našoj zemlji i pokazivanjem, u celokupnom svom

radnom opusu stalne uzlazne linije, Miroljub Rančić se svrstao u pionirsku generaciju naših demografa. U svom obimnom i raznovrsnom naučno-istraživačkom radu prezentirao je savremeni koncept demografske nauke poklanjajući pažnju teorijskim osnovama, metodologiji i sintetskom sagledavanju pitanja razvoja stanovništva.

Dr Miroljub Rančić je jedan od istaknutih jugoslovenskih demografa i uglednih naučnih radnika koji je ceo svoj radni vek posvetio izgradjivanju i afirmaciji nauke koju predstavlja. Ono što čini jezgo naučnog doprinosa dr Miroljuba Rančića razvoju jugoslovenske demografske nauke jeste njegov plodonosan rad na demografiji naselja. Upravo na tom složenom polju istraživanja, gde se sa demografijom dodiruju i prožimaju brojne discipline (antropogeografija, urbana i ruralna sociologija, ekonomija itd.) Miroljub Rančić je uspeo da razvije demografski aspekt nauke o naseljima, koji je, inače, u našoj demografskoj nauci zapostavljen. Tako je u aspekte demografije naselja postupno uvodio skoro sve elemente demografskog razvitka: reprodukciju stanovništva i njene determinante, porast stanovništva i komponente porasta, razmeštaj stanovništva i distribuciju po kategorijama naselja, strukture i projekcije stanovništva itd. U većem broju objavljenih radova i referatima saopštenih na nacionalnim i međunarodnim skupovima razvijao je i produbljivao demografsku problematiku naselja, ispoljivši kvalitete vrsnog naučnog radnika koji znalački povezuje demografske procese i fenomene sa faktorima i pojavama prirodne i društveno-istorijske vrste. Uporedo s tim poklanjao je značajnu pažnju demografskim aspektima porodica i domaćinstava – dakle, onim kategorijama, koje, slično naseljima, predstavljaju predmet istraživanja niza srodnih posebnih nauka i njihovih multidisciplinarnih kombinacija.

Danas se jasno vidi koliko su rezultati naučnog rada dr Miroljuba Rančića od značaja za shvatanje promena u prostornoj distribuciji, teritorijalnoj diferencijaciji i strukturiranju

demografskih fenomena. Ovaj demograf širokog profila, ostaće upamćen kao naučni radnik sa razvijenom sposobnošću za teorijska uopštavanja i logički skladnu sistematizaciju pojava. Svojim originalnim istraživačkim radom doprineo je porastu znanja o našem stanovništvu i o njegovim problemima.

Treba posebno naglasiti da je dr Miroljub Rančić veoma zaslužan za primenu kartografskog metoda, kao i uopšte metoda grafičkog izražavanja demografskih pojava. S obzirom da kartografski metod predstavlja nezamenljivi postupak u prostornoj analizi ma kojih pojava te i demografskih, koje sadrže teritorijalne parametre, i da se nalazi u najtešnjoj sprezi sa statističkom analizom, geometrijom geoprostora i njegovim promenljivim strukturama, primena tog metoda je od naročitog interesa za tačno poznavanje i naučno predviđanje demografskih pojava u prostoru i vremenu.

Dr Miroljub Rančić je ostvario priznate naučne rezultate i u nekoliko demografskih disciplina koje se ne vezuju neposredno za demografiju naselja, doprinoseći tako još boljem razumevanju demografskih fenomena izraženih u Srbiji. Osim toga njegova aktivnost na području udžbeničke literature rezultirala je knjigom "Statistika stanovništva" napisanom za studente Više škole za informatiku i statistiku, koja i danas predstavlja štivo koje se koristi i na drugim višim školama i fakultetima.

Strog u naučnom radu i naučnoj saradnji, a blag i privržen saradnicima i prijateljima, dr Miroljub Rančić je pružao mnogima nesebičnu i iskrenu pomoć. Njegova kreativnost nedostajace nam kao kolegama i saradnicima, a humanost kao prijateljima.

Svetlana Radovanović